

HANDBÓK RANNSÓKNASJÓÐS FYRIR UMSÆKJENDUR, FAGRÁÐ OG YTRI MATSMENN

2017

Útgáfa 2.0

Útgáfa 2.0

Hér fyrir neðan eru helstu breytingar undirstrikaðar frá síðustu handbók (útgáfu 1)

Öndvegisstyrkir og verkefnastykir

Leyfilegt er að skörun sé á milli verkefna sem sótt er um í mismunandi styrkflokka að því gefnu að samræmi sé á milli umfangs og kostnaðar. Því er hægt að sækja um verkefnisstyrk fyrir verkefni með markmið sem skarast við markmið öndvegisverkefnis að því gefnu að samræmi sé á milli umfangs og kostnaðar. Ekki er veittur styrkur til fleiri en eins verkefnis með markmiðum sem skarast.

Öndvegisstyrkir eru ætlaðir til umfangsmikilla verkefna sem eru líkleg til að skila íslenskum rannsóknum í fremstu röð á alþjóðavettvangi. Öndvegisstyrkir eru ætlaðir rannsóknarhópum og gert er ráð fyrir að auk eins eða fleiri verkefnisstjóra séu einnig meðumsækjendur og aðrir þátttakendur á slíkum umsóknum. Gert er ráð fyrir þjálfun ungra vísindamanna í öndvegisverkefnum með þátttöku framhaldsnema og/eða nýdoktora. Staðfest samstarf við erlenda vísindamenn og stofnanir styrkir umsóknina.

Rannsóknastöðustyrkir

Afrit af útskriftarskírteini skal fylgja umsókn eða skilað í síðasta lagi 1. desember 2016.

Doktorsnemastykir

Umsækjendur um doktorsnemastyrki verða að hafa verið samþykktir inn í doktorsnám viðkomandi háskóla og skal vottorð þess efnis frá Nemendaskrá eða sambærilegri skrifstofu fylgja umsókn.

Viðaukar

Eyðublað með gefnu sniðmáti fyrir verkefnalýsingu er aðgengilegt inni í umsóknarkerfinu. Eyðublaðinu er skipt upp í fyrirfram skilgreinda kafla sem ekki má breyta. Áður en verkefnalýsingunni er hlaðið inn í umsóknarkerfið er heimildaskráin tekin frá og sett í sér skjal. Þessum tveimur skjölum er hlaðið inn hvoru fyrir sig sem pdf-skrám. Umsóknarkerfið telur blaðsíður verkefnislýsingar en ekki heimildaskrár. Hámarksblaðsíðufjöldi verkefnislýsingar (með titilsíðu og leiðbeiningum en án heimildaskrár) er 22 síður fyrir öndvegisstyrki, 17 síður fyrir verkefnisstyrki, 14 síður fyrir rannsóknastöðustyrki og 7 síður fyrir doktorsnemastyrki. Nota skal gefið sniðmát (Times/Times New Roman 12 pkt, 1,5 línubil, spássía 2,5 cm). Til að gæta jafnræðis allra umsækjenda er umsóknum þar sem ekki er notað rétt eyðublað og sniðmát vísað frá.

Eyðublaðinu er skipt upp í eftirfarandi kafla:

- Markmið verkefnisins, rannsóknasurningar/tilgátur, raunhæfi, nýnæmi og áhrif
 - Núverandi staða þekkingar á sviðinu
 - Rannsóknaráætlun (tíma- og verkáætlun, núverandi staða verkefnis, aðferðir og vörður) og afurðir. Gera skal grein fyrir hvaða leyfa þurfi að afla.
 - Verkefnisstjórnun og samstarf (innlent/erlent)
 - Áætlaðar birtingar niðurstaðna og gagna (hvernig verður birtingum í opnu aðgengi háttað?)
 - Framlag doktors- og meistaranema
 - Framtíðaráform í rannsóknum (á við um rannsóknastöðustyrki)
- Gera skal grein fyrir siðfræðilegum álitamálum ef við á

Fjölfagleg verkefni

Fjölfagleg verkefni samþætta viðfangsefni, kenningar og/eða rannsóknaraðferðir frá fleirum en einu fræðasviði. Þegar sótt er um styrk fyrir fjölfaglegt verkefni velur umsækjandi það fagráð sem hann telur að best henti til að fjalla um umsóknina, en merkir einnig við önnur viðeigandi fræðasvið sem höfð verða til hliðsjónar við val á ytri matsmönnum. Forsenda þess að verkefni sé metið sem fjölfaglegt er að umsækjendur komi frá öllum þeim fræðasviðum sem tiltekin eru í umsókn.

Rekstrarkostnaður

Í töfluna undir þessum lið skal færa samtölu allra nauðsynlegra aðfanga fyrir verkefnið, en þó ekki liði sem falla undir samrekstur og aðstöðu þar með talinn almennur skrifstofubúnaður svo sem tölvur.

Samrekstur og aðstaða

Hægt að sækja um allt að 25% af sóttum styrk til að fjármagna samrekstur og aðstöðu, að aðkeyptri þjónustu undanskilinni. Um er um að ræða kostnað vegna húsnæðis svo sem leigu, hita, rafmagn, stjórnun rekstrareininga, bóka- og tímaritakaup, reksturs tölvubúnaðar.

Dreifing árlegra greiðslna styrktra verkefna

- Fyrsta greiðsla (40%) greiðist við undirritun samnings.
- Önnur greiðsla (40%) greiðist 1. júní.
- Þriðja greiðslan (20%) er greidd þegar ársskýrsla/lokaskýrsla hefur verið samþykkt.

Ekki er gengið frá samningi fyrr en öll nauðsynleg leyfi liggja fyrir.

Efnisyfirlit

Formáli	1
1 Almennar upplýsingar varðandi Rannsóknasjóð	1
1.1 Hlutverk Rannsóknasjóðs	1
1.2 Stjórn Rannsóknasjóðs	1
1.3 Umsýsla styrkja	1
1.4 Siðareglur umsýsluaðila	1
1.5 Vanhæfisreglur	1
1.6 Siðareglur umsækjanda og öflun tilskilinna leyfa	2
1.7 Misferli	2
2 Almennar leiðbeiningar fyrir umsækjendur	2
2.1 Styrkhæfi	2
2.2 Mat á nýjum umsóknum	3
2.3 Opið aðgengi að niðurstöðum	3
3 Styrkárið 2017	3
3.1 Tímasetningar	3
3.2 Styrktegundir	3
3.2.1 Öndvegisstyrkir	4
3.2.2 Verkefnisstyrkir	4
3.2.3 Rannsóknastöðustyrkir	4
3.2.4 Doktorsnemastyrkir	4
3.3 Samþykktur kostnaður	4
3.3.1 Laun	4
3.3.2 Rekstrarkostnaður	5
3.3.3 Ferðakostnaður	5
3.3.4 Aðkeypt þjónusta	5
3.3.5 Samrekstur og aðstaða	5
3.4 Hvað á umsókn að innihalda?	5
3.5 Fagráð rannsóknasjóðs styrkárið 2017	7
4 Matsferli nýrra umsókna	7
4.1 Skipun fagráða	7
4.2 Fjölfaglegar umsóknir	8
4.3 Meðhöndlun umsókna	8
4.3.1 Forskoðun	8
4.3.2 Faglegt mat á umsóknum	8

4.3.3	Ákvörðun um styrkveitingu	8
4.3.4	Styrkveitingar	8
4.4	Dreifing árlegra greiðslna styrktra verkefna	8
4.4.1	Framvinduskýrslur	8
5	leiðbeiningar til fagráðsmanna.....	9
5.1	matsferlið.....	9
5.2	rafrænt matskerfi	9
5.3	Fagráðsfundir.....	10
6	leiðbeiningar til ytri matsmanna	10
6.1	Almennar upplýsingar.....	10
6.1.1	Nafnleynd matsmanna	10
6.1.2	Vanhæfi	11
6.2	ytri matsmenn – leiðbeiningar.....	11
Viðauki 1		12

FORMÁLI

Þetta er önnur útgáfa af Handbók Rannsóknasjóðs fyrir umsækjendur, fagrað og ytri matsmenn. Markmið hennar er að auka gegnsæi ferlisins fyrir alla sem koma að því, allt frá auglýsingu umsóknarfrests að styrkveitingum. Í handbókinni eru reglur sjóðsins og ýmsar gagnlegar upplýsingar svo sem um réttindi og skyldur styrkþega. Handbókin verður gefin út árlega í tengslum við auglýstan umsóknarfrest. Til að handbókin gegni hlutverki sínu eru allir sem koma að ferlinu (umsækjendur, fagraðsmenn og ytri matsmenn) hvattir til að lesa hana í heild sinni.

1 ALMENNAR UPPLÝSINGAR VARÐANDI RANNSÓKNASJÓÐ

1.1 HLOTVERK RANNSÓKNASJÓÐS

Rannsóknasjóður er opinn samkeppnissjóður sem starfar samkvæmt lögum um opinberan stuðning við vísindarannsóknir (nr. 3/2003 með áorðnum breytingum). Hlutverk sjóðsins er að styrkja vísindarannsóknir og rannsóknartengt framhaldsnám á Íslandi. Í þeim tilgangi styrkir sjóðurinn nemendur í rannsóknartengdu framhaldsnámi og skilgreind rannsóknarverkefni einstaklinga, rannsóknarhópa, háskóla, rannsóknastofnana og fyrirtækja. Rannsóknasjóður veitir styrki samkvæmt almennum áherslum Vísinda- og tækniráðs, úthlutunarstefnu sjóðsins sem samþykkt er af vísindanefnd og á grundvelli faglegs mats á gæðum rannsóknarverkefna, færni þeirra einstaklinga sem stunda rannsóknirnar og aðstöðu þeirra til að sinna verkefninu.¹

1.2 STJÓRN RANNSÓKNASJÓÐS

Ráðherra skipar fimm manna stjórn til þriggja ára í senn samkvæmt tilnefningu vísindanefndar Vísinda- og tækniráðs. Að skipun lokinni eru nöfn stjórnarmanna birt á heimasíðu Rannís. Stjórn sjóðsins samþykkir úthlutunarreglur og leiðbeiningar og tekur ákvarðanir um fjárveitingar

úr sjóðunum að fengnum umsögnum fagraða. Almennum spurningum varðandi sjóðinn og umsóknir sem eru í matsferli skal beint til sérfræðinga Rannsóknasjóðs.

1.3 UMSÝSLA STYRKJA

Sérfræðingar Rannsóknasjóðs veita upplýsingar og aðstoð varðandi styrki virka daga frá 9:00 – 16:00.

1.4 SIÐAREGLUR UMSÝSLUAÐILA

Meðlimir stjórnar Rannsóknasjóðs, meðlimir fagraða Rannsóknasjóðs, ytri matsmenn, sérfræðingar sjóðsins og aðrir sem koma að umsýslu umsókna í sjóðinn eru bundnir algerum trúnaði. Farið er með allar umsóknir, fylgigögn þeirra og matsblöð sem trúnaðarmál. Þessi trúnaðargögn má ekki nota í neinum öðrum tilgangi en við faglegt mat og þau má ekki birta, gefa út eða sýna þriðja aðila með öðrum hætti. Afrit skulu aðeins vera útbúin af trúnaðargögnum þessum ef það þykir nauðsynlegt vegna faglegs mats. Að matsferli loknu skal varðveita umsókn og matsblöð í rafrænu skjalasafni Rannís. Fagrað Rannsóknasjóðs eru meðvituð um að birting eða ólögmaet nýting trúnaðarupplýsinga geta valdið eigendum þeirra óbætanlegu tjóni. Eigandi trúnaðarupplýsinga á rétt á að leita til dómstóls sem lögsögu hefur í málinu og krefjast tiltekinna aðgerða, fara fram á bann við frekari uppljóstrun eða öðrum brotum og/eða setja fram aðrar kröfur sem eigandi upplýsinganna telur viðeigandi. Slíkur réttur eiganda kemur til viðbótar þeim úrræðum sem standa skráðum eiganda eða þeim sem leiðir rétt frá honum (raunverulegum eiganda) til boða.

1.5 VANHÆFISREGLUR

Þegar um vanhæfi umsýsluaðila er að ræða getur viðkomandi stjórnarmaður, fagraðsmaður eða ytri matsmaður ekki tekið þátt í umfjöllun um umsóknina. Ytri matsmenn geta ekki tekið að sér að meta viðkomandi umsókn og fagraðsmenn og stjórnarmenn þurfa að víkja af fundi þegar fjallað er um viðkomandi umsókn og ákvörðun um styrk er tekin. Þetta skal skráð í fundargerðir. Til viðbótar við vanhæfisástæður sem taldar eru upp í Stjórnsýslulögum (nr. 37/1993)² gilda eftirtaldir

¹ <http://www.vt.is/>

² <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1993037.html>

reglur um ytri matsmenn, fagráð og stjórnir Rannsóknasjóðs:

- Náin vinátta, fjölskyldutengsl eða mægðir ytri matsmanns, fagráðsmanns eða stjórnarmanns við umsækjanda.
- Persónuleg andstaða ytri matsmanna, fagráðsmanns eða stjórnarmanns við umsækjanda.
- Fagleg samkeppni milli ytri matsmanns, fagráðsmanns eða stjórnarmanns og umsækjanda.
- Fagráðsmenn geta ekki verið verkefnisstjórar á umsókn í Rannsóknasjóð.
- Ef stjórnarmaður er þátttakandi í umsókn þarf hann að segja sig frá umfjöllun um úthlutun viðkomandi styrkars og þarf þá að kalla inn varamann.

Ef maður er starfsmaður stofnunar eða fyrirtækis og umsókn frá öðrum starfsmönnum sömu stofnunar eða fyrirtækis er til umfjöllunar, verður að meta hversu náin tengsl eru við starfsmenn sem annast verkefnið eða hversu náin húsbændatengsl eru við yfirmenn viðkomandi stofnunar. Þessi tengsl þurfa ekki nauðsynlega að leiða til vanhæfis.

Stjórnarmeðlimir, fagráðsmeðlimir og ytri matsmenn eru ábyrgir fyrir því að koma auga á kringumstæður sem skapa þeim vanhæfi við að fjalla um umsóknir í Rannsóknasjóð.

1.6 SIÐAREGLUR UMSÆKJANDA OG ÖFLUN TILSKILINNA LEYFA

Umsækjandi skal taka fram í umsókn hvort rannsóknarverkefnið innihaldi þætti sem þarf að skoða sérstaklega með tilliti til almennra siðareglna. Í slíkum tilfellum þarf að útskýra hvað í því felst og hvernig verður tekið á þessum þáttum. Viðeigandi leyfi þurfa að liggja fyrir³. Ef leyfisumsókn er enn í vinnslu þegar umsóknarfrestur í Rannsóknasjóð rennur út skal þess getið í umsókninni og skal leyfinu skilað inn til Rannís um leið og það fæst eða tilkynnt

um ef leyfi hefur ekki fengist. Ekki er gengið frá samningi fyrr en öll nauðsynleg leyfi liggja fyrir.

Umsækjanda ber að virða alþjóðlegar reglur og samþykktir þar sem slíkt á við, til dæmis um meðferð lífsýna og nýtingu einkaleyfa.

1.7 MISFERLI

Vakni grunur um misferli, uppspuna, falsanir, ritstuld eða misnotkun í tengslum við umsókn eða styrkt verkefni í umsóknarferli, á styrktímabili eða eftir að styrktímabili lýkur, verður stofnun viðkomandi og stjórn Rannsóknasjóðs gert viðvart án undantekninga.

Vakni grunur um misferli í matsferli verður umsókn dregin úr ferlinu meðan stofnun umsækjanda fær tækifæri til að rannsaka hvort grunurinn reynist á rökum reistur. Reynist allt með felldu verður umsóknin sett í matsferli á ný. Sannist misferli verður umsókn vísað frá mati og stofnun umsækjanda gerð ábyrg fyrir viðeigandi ráðstöfunum.

Stjórn Rannsóknasjóðs getur einnig haft frumkvæði að sjálfstæðri rannsókn á ásökunum um misferli.

Komist upp um misferli í umsóknarferli, á styrktímabili eða eftir styrktímabil getur stjórn Rannsóknasjóðs ákveðið sérstök viðurlög svo sem að hluti eða allt styrkfé verði endurgreitt eða að umsækjanda verði meinað að sækja í sjóðinn.

2 ALMENNAR LEIÐBEININGAR FYRIR UMSÆKJENDUR

2.1 STYRKHÆFI

Verkefnisstjórar þurfa að hafa lokið rannsóknartengdu framhaldsnámi við viðurkenndan háskóla (á ekki við um umsækjendur um doktorsnemastyrki).

Umsækjendur um rannsóknastöðustyrki verða að hafa fengið doktorsnafnbót í mesta lagi sjö árum áður en umsóknarfrestur rennur út. Afrit af útskriftarskírteini skal fylgja umsókn eða skilað í

³ Vísindasiðanefnd (visindasidanefnd.is), Persónuvernd (personuvernd.is), Matvælastofnun (mast.is)

síðasta lagi 1. desember 2016. Tekið er tillit til hlés sem hefur orðið á rannsóknafæri vegna foreldraleyfis eða veikindaleyfis sé slíkt útskýrt í ferilskrá.

Umsækjendur um doktorsnemastyrki verða að hafa verið samþykktir inn í doktorsnám viðkomandi háskóla og skal vottorð þess efnis frá Nemendaskrá eða sambærilegri skrifstofu fylgja umsókn.

Hvatt er til alþjóðlegs samstarfs í umsóknum. Styrkir eru hins vegar aðeins greiddir inn á reikning íslenskra stofnana eða fyrirtækja.

Styrki Rannsóknasjóðs má nota til að samfjármagna alþjóðlega styrkt verkefni með svipað viðfangsefni.

Umsóknir þurfa að uppfylla öll skilyrði um styrkhæfi til að fá faglegt mat. Ef í ljós kemur meðan á matsferli stendur að eitt eða fleiri skilyrði eru óuppfyllt verður umsókn tekin úr matsferli.

2.2 MAT Á NÝJUM UMSÓKNUM

Umsækjendur eru hvattir til að lesa *kafla 4-6 Matsferli nýrra umsókna, Leiðbeiningar til fagráðsmanna* og *Leiðbeiningar til ytri matsmanna* þar sem matsviðmið sem fagráð og ytri matsmenn styðjast við eru útlistuð. Það skal tekið fram að umsóknir eru aðeins metnar á grundvelli þeirra upplýsinga sem koma fram í umsóknagögnum.

Umsækjendur velja fagráð sem þeir vilja að umsóknir séu metnar í. Starfsfólk Rannís getur stungið upp á öðru fagráði en umsækjandi hefur valið séu efnisleg rök fyrir því. Umsóknir eru ekki fluttar milli fagráða án samþykkis verkefnisstjóra.

2.3 OPIÐ AÐGENGI AÐ NIÐURSTÖÐUM

Samkvæmt lögum um opinberan stuðning við vísindarannsóknir nr. 3/2003 með áorðnum breytingum, skal birta niðurstöður rannsókna sem fjármagnaðar eru með opinberu fé í opnu aðgengi. Styrkþegar Rannsóknasjóðs skulu tryggja að niðurstöður verði aðgengilegar í opnu aðgengi með því að annars vegar birta í tímaritum sem gefin eru út í opnu aðgengi eða í rafrænu varðveislusafni samhliða birtingu í hefðbundnu áskriftartímariti⁴.

Lokaútgáfa ritrýnds handrits skal send varðveislusafni um leið og greinin hefur verið samþykkt til birtingar. Ef tímaritið fer fram á biðtíma áður en greinin verður aðgengileg í opnu aðgengi verður hún birt sjálfkrafa að þeim tíma loknum.

Lög um opið aðgengi eiga aðeins við um birtingar niðurstaðna í ritrýndum vísindatímaritum.

Styrkþegar skulu geta Rannsóknasjóðs og styrknúmers verkefnis í öllum birtingum niðurstaðna.

3 STYRKÁRIÐ 2017

3.1 TÍMASETNINGAR

Umsóknarfrestur fyrir umsóknir í Rannsóknasjóð er auglýstur með a.m.k. 6 vikna fyrirvara. Áætlaðar tímasetningar fyrir umsýsluferli umsókna fyrir styrkárið 2017 má sjá á mynd 1.

1. september 2016	• Umsóknarfresti lýkur
September – desember 2016	• Fagráðsvinna
Janúar 2017	• Styrkúthlutun kynnt

Mynd 1. Áætlaðar tímasetningar fyrir styrkárið 2017.

3.2 STYRKTEGUNDIR

Boðið er upp á fjórar styrktegundir; öndvegisstyrki, verkefnisstyrki, rannsóknastöðustyrki og doktorsnemastyrki (Tafla 1).

Leyfilegt er að skörun sé á milli verkefna sem sótt er um í mismunandi styrkflokka að því gefnu að samræmi sé á milli umfangs og kostnaðar.

Því er hægt að sækja um verkefnisstyrk fyrir verkefni með markmið sem skarast við markmið öndvegisverkefnis að því gefnu að samræmi sé á milli umfangs og kostnaðar. Ekki er veittur styrkur til fleiri en eins verkefnis með markmiðum sem skarast.

⁴ Frekari upplýsingar veitir starfsfólk Rannís

Tafla 1. Styrktegundir, hámarkslengd og hámarksupphæð styrkja úr árlegum umsóknarfresti Rannsóknasjóðs.

Styrktegund	Hámarkslengd (mánuðir)	Hámarksupphæð (ISK)
Öndvegisstyrkur	36	120.000.000
Verkefnisstyrkur	36	45.000.000
Rannsóknastöðustyrkur	36	21.000.000
Doktorsnemastyrkur	36	15.000.000

Gert er ráð fyrir tiltölulega jafnri dreifingu kostnaðar milli ára.

3.2.1 ÖNDVEGISSTYRKIR

Öndvegisstyrkir eru ætlaðir til umfangsmikilla verkefna sem eru líkleg til að skila íslenskum rannsóknum í fremstu röð á alþjóðavettvangi. Öndvegisstyrkir eru ætlaðir rannsóknarhópum og gert er ráð fyrir að auk eins eða fleiri verkefnisstjóra séu einnig meðumsækjendur og aðrir þátttakendur á slíkum umsóknum. Gert er ráð fyrir þjálfun ungra vísindamanna í öndvegisverkefnum með þátttöku framhaldsnema og/eða nýdoktora. Staðfest samstarf við erlenda vísindamenn og stofnanir styrkir umsóknina. Öndvegisstyrkir eru veittir í allt að 36 mánuði. Styrkupphæð til verkefnis getur að hámarki verið 120 milljónir króna fyrir 36 mánaða verkefni, 80 milljónir fyrir 24 mánaða verkefni og 40 milljónir fyrir 12 mánaða verkefni. Styrkurinn úr Rannsóknasjóði nemur að hámarki 85% af kostnaði verkefnis.

3.2.2 VERKEFNISSTYRKIR

Verkefnisstyrkir eru veittir í allt að 36 mánuði. Styrkupphæð til verkefnis getur að hámarki verið 45 milljónir króna fyrir 36 mánaða verkefni, 30 milljónir fyrir 24 mánaða verkefni og 15 milljónir fyrir 12 mánaða verkefni. Styrkurinn úr Rannsóknasjóði nemur að hámarki 85% af heildarkostnaði verkefnis.

3.2.3 RANNSÓKNASTÖÐUSTYRKIR

Rannsóknastöðustyrkir eru ætlaðir til uppbyggingar starfsframa ungra vísindamanna (sjá kafla 2.1 um styrkhæfi) innan rannsóknasamfélagsins. Staðfesting frá gestgjafastofnun verður að liggja fyrir og telst það umsækjendum til tekna að sækja um rannsóknastöðu við aðra stofnun en veitti doktorsgráðu. Rannsóknastöðustyrkir eru veittir í allt að 36 mánuði. Styrkupphæð til verkefnis getur að hámarki verið 21 milljón króna fyrir 36 mánaða

verkefni, 14 milljónir fyrir 24 mánaða verkefni og 7 milljónir fyrir 12 mánaða verkefni. Styrkurinn úr Rannsóknasjóði nemur að hámarki 100% af heildarkostnaði verkefnis. Umsækjandi skal gera grein fyrir samhengi verkefnisins við fyrri rannsóknir, hvernig verkefnið muni stuðla að starfsframa og segja frá framtíðaráætlunum í rannsóknum. Ef styrkþegi fær ráðningu í aðra stöðu á tímabilinu fellur styrkurinn niður frá þeim tíma þegar ráðningin tekur gildi.

3.2.4 DOKTORSNEMASTYRKIR

Styrkir ætlaðir doktorsnemunum sem sækja um í eigin nafni. Styrkirnir fjármagna laun nemans og allt að 300.000 kr. í ferðakostnað á ári. Annar verkefnistengdur kostnaður fellur á leiðbeinanda eða stofnun viðkomandi. Doktorsnemastyrkir eru veittir í allt að 36 mánuði. Styrkurinn úr Rannsóknasjóði nemur að hámarki 100% af heildarkostnaði verkefnis. Hægt er að sækja um laun doktorsnema í verkefnisstyrkjum og öndvegisstyrkjum en sami nemi getur ekki fengið hærri styrk en sem nemur 12 mannmánuðum samtals á ári. Doktorsgráðan skal vera veitt frá íslenskum háskóla en möguleiki er á sameiginlegri gráðu með erlendum háskóla. Styrkirnir eru til 3 ára með möguleika á eins árs framlengingu.

3.3 SAMÞYKKTUR KOSTNAÐUR

3.3.1 LAUN

Rannsóknasjóður styrkir laun vísindamanna, framhaldsnema og rannsóknamanna. Ekki þurfa allir þátttakendur að vera nafngreindir þegar umsóknarfrestur rennur út en vinnuframlag allra þátttakenda verður að vera skilgreint í umsókn sé sótt um laun fyrir þá. Upplýsingar um hámarksstyrk vegna launa og launatengdra gjalda má sjá í töflu 2. Gert er ráð fyrir að launatafla Rannsóknasjóðs hækki um 3% árlega. Rannsóknasjóður styrkir hvorki greiðslu á yfirvinnu vegna rannsókna né greiðslu launa til þeirra sem eru jafnframt á fullum launum í öðrum störfum (þ.m.t. lífeyrisþega).

Tafla 2. Hámarksstyrkur vegna launa með launatengdum gjöldum á mánuði og hámarksfjöldi mannmánaða Rannsóknasjóðs styrkarið 2017.

Staða	Mánaðarlaun (ISK)	Hámarksfjöldi mannmánaða
Sérfræðingur 1 (Prófessor)	755.000	36
Sérfræðingur 2 (Dósent)	720.000	36
Sérfræðingur 3 (Lektor)	625.000	36
Nýdóktor	495.000	36
Rannsóknamaður	380.000	36
Doktorsnemi	380.000	36
Meistararnemi	340.000	12

3.3.2 REKSTRARKOSTNAÐUR

Í töfluna undir þessum lið skal færa samtölu allra nauðsynlegra aðfanga fyrir verkefnið, en þó ekki liði sem falla undir samrekstur og aðstöðu þar með talinn almennur skrifstofubúnaður svo sem tölvur. Gera þarf grein fyrir öllum rekstrarkostnaði og kostnaði vegna tækjakaupa sundurliðað í reitnum fyrir neðan töfluna. Tilboð frá seljanda/framleiðanda vegna tækjakaupa skal fylgja umsókn. Óútskýrður kostnaður verður ekki samþykktur.

Heimilt er að færa kostnað vegna kaupa á tækjum og búnaði sem rekstrarkostnað, allt að 2 milljónum króna fyrir hverja umsókn. Umsóknum um dýrari tæki og búnað skal skila í Innviðasjóð. Vakin er athygli á að lágmarksupphæð sem hægt er að sækja um í Innviðasjóð er 2.000 þúsund krónur.

3.3.3 FERÐAKOSTNAÐUR

Hér skal færa samtölu kostnaðar vegna ferða sem eru nauðsynlegar fyrir framgang verkefnisins. Í skýringum skal færa rök fyrir öllum ferðum og á hvern hátt þær tengjast verkefninu

3.3.4 AÐKEYPT ÞJÓNUSTA

Undir þennan lið fellur vinna sem ekki er unnin af þátttakendum í verkefninu, en er nauðsynleg fyrir framgang þess. Hægt er að sækja um allt að 500 þúsund krónur vegna birtingarkostnaðar og skal það vera undir þessum lið. Gera þarf grein fyrir öllum kostnaði vegna aðkeyptar þjónustu sundurliðað í reitnum fyrir neðan töfluna. Tilboð vegna aðkeyptar þjónustu skal fylgja umsókn. Ekki er hægt að sækja um fjármögnun samrekstrar og aðstöðu vegna aðkeyptar þjónustu.

3.3.5 SAMREKSTUR OG AÐSTAÐA

Hægt er að sækja um allt að 25% af sóttum styrk, að aðkeyptri þjónustu undanskilinni, til að fjármagna samrekstur og aðstöðu. Um er um að ræða kostnað vegna skrifstofu- og rannsóknaraðstöðu svo sem leigu, hita, rafmagn, stjórnun rekstrareininga, bóka- og tímaritakaup, kaup og rekstur á tölvubúnaði o. fl.

3.4 HVAÐ Á UMSÓKN AÐ INNIHALDA?

Til að teljast gild verður umsókn að innihalda verkefnalýsingu og ferilskrá (viðaukar A og B). Viðaukar C-G verða að fylgja þar sem það er viðeigandi. Eyðublað með gefnu sniðmáti fyrir verkefnalýsingu er aðgengilegt í umsóknarkerfi.

Faglegt mat á umsókn byggir eingöngu á þeim upplýsingum sem gefnar eru í umsókn og tilheyrandi viðaukum. **Ekki er tekið við gögnum eftir að umsóknarfrestur rennur út. Umsóknum þar sem ekki er notast við rétt sniðmát fyrir viðauka A verður vísað frá mati.** Slíkt getur átt sér stað hvenær sem er í matsferlinu.

Eingöngu er tekið við umsóknum í gegnum rafrænt umsóknarkerfi Rannís.

Viðauki A. Verkefnislýsing

Eyðublað með gefnu sniðmáti fyrir viðauka A er aðgengilegt inni í umsóknarkerfinu. Eyðublaðinu er skipt upp í fyrirfram skilgreinda kafla sem ekki má breyta. Áður en verkefnalýsingunni er hlaðið inn í umsóknarkerfið er heimildaskráin tekin frá og sett í sér skjal. Þessum tveimur skjölum er hlaðið inn hvoru fyrir sig sem pdf-skrám. Umsóknarkerfið telur blaðsíður verkefnislýsingar en ekki heimildaskrár. Hámarksblaðsíðufjöldi verkefnislýsingar (með titilsíðu og leiðbeiningum en án heimildaskrár) er 22 síður fyrir öndvegisstyrki, 17 síður fyrir verkefnisstyrki, 14 síður fyrir rannsóknastöðustyrki og 7 síður fyrir doktorsnemastyrki. Nota skal gefið sniðmát (Times/Times New Roman 12 pkt, 1,5 línubil, spássía 2,5 cm.). **Til að gæta jafnræðis allra umsækjenda er umsóknum þar sem ekki er notað rétt eyðublað og sniðmát vísað frá.**

Eyðublaðinu er skipt upp í eftirfarandi kafla:

- a) Markmið verkefnisins, rannsóknasurningar/tilgátur, raunhæfi, nýnæmi og áhrif
- b) Núverandi staða þekkingar á sviðinu
- c) Rannsóknaráætlun (tíma- og verkáætlun, núverandi staða verkefnis, aðferðir og vörður) og afurðir. Gera skal grein fyrir hvaða leyfa þurfi að afla.
- d) Verkefnisstjórnun og samstarf (innlent/erlent)
- e) Áætlaðar birtingar niðurstaðna og gagna (hvernig verður birtingum í opnu aðgengi háttað?)
- f) Framlag doktors- og meistaranema
- g) Framtíðaráform í rannsóknum (á við um rannsóknastöðustyrki)

Umsækjendur gera þá sjálfsögðu kröfu að aðilar sem meta umsóknina faglega hafi sérþekkingu á þeirri vísindagrein sem umsóknin fellur undir. Á móti kemur að ein helsta forsenda fyrir vönduðu faglegu mati er að verkefninu sé nógu ítarlega lýst til að framkvæma meg matid út frá þeim upplýsingum sem koma fram í umsókninni. Vönduð verkefnis lýsing auðveldar faglegt mat á umsókninni. Hafa skal eftirfarandi atriði í huga:

- Mikilvægt er að verkefnið hafi vel skilgreindar rannsóknasurningar/tilgátur og markmið og sé skipt í vel afmarkaða verkþætti.
- Lýsa þarf hverjum verkþætti fyrir sig, tengingum við aðra verkþætti í verkefninu og áætla tíma sem fer í hvern verkþátt.
- Gera verður grein fyrir þeim rannsóknaraðferðum sem notaðar eru og af hverju þær eru notaðar í hverju tilfalli. Aðferðafræði við söfnun upplýsinga og mat á gögnum þarf að liggja fyrir.
- Lýsa skal helstu vörðum í verk- og tímaáætlun sem marka skil á milli áfanga í verkefninu. Þegar um er að ræða verkefni, þar sem sótt er um styrk til tveggja eða þriggja ára, skal skilgreina og lýsa vörðum í lok fyrsta, annars og þriðja styrkárs.
- Gera skal grein fyrir samstarfi innan verkefnis, bæði milli ólíkra vísindamanna, rannsóknarmanna og hvort um virkt samstarf milli háskóla, fræðasviða

stofnana og fyrirtækja sé að ræða. Lýsa skal sérstaklega alþjóðlegu samstarfi í verkefninu.

- Upplýsingar um hvaða hlutar verkefnis eru doktors- eða meistaraverkefni, ef við á, og við hvaða skóla og deild nemarnir leggja stund á námið og í hverju framlag nema er fólgið í verkefninu.
- Gera skal grein fyrir og færa rök fyrir áætluðum ávinningi af nýtingu niðurstaðna verkefnisins. Ávinningur getur verið þekkingarlegur, umhverfislegur, hagrænn, félagslegur o.s.frv. Afrakstur verkefna eru mælanlegar „einingar“ sem út úr verkefninu koma. Dæmi um afrakstur eru: birtar vísindagreinar, ritverk, háskólagráður, hugbúnaður, gagnagrunnar, frumgerðir, framleiðsluaðferðir, ný framleiðsluefni, einkaleyfi, líkön, rannsóknaraðferðir, staðfestar vísindakenningar o.fl.
- Gera skal grein fyrir hvernig staðið verður að kynningu niðurstaðna og birtingu þeirra í fagritum, skýrslum, ráðstefnum, o.s.frv., og hvort og þá hvernig eignarréttur niðurstaðna verður verndaður.
- Gera skal grein fyrir siðfræðilegum álitamálum ef við á.

Viðauki B. Ferilskrá

Ferilskrá skal innihalda upplýsingar um núverandi stöðu auk upplýsingar um menntun og þjálfun, leiðbeiningu framhaldsnema, fyrri stöður og viðurkenningar, lista yfir birtingar og slóð á gagnagrunn með upplýsingum um h-index eða sambærilegt. Gera skal grein fyrir hléum sem orðið hafa á ferli vegna foreldraleyfis, veikindaleyfis eða annars.

Viðauki C. Samstarfsyfirlýsing

Undirrituð staðfesting umsækjenda sem skráðir eru sem “other participants” í umsókn þar sem fram kemur í hverju þátttaka þeirra í verkefninu felst. Meðumsækjendur (“co-proposers”) þurfa ekki að senda inn slíka staðfestingu enda fylgir ferilskrá þeirra umsókn og þeir fá tilkynningu þegar umsóknin er send inn.

Viðauki D. Yfirlýsing gestgjafastofnunar
(vegna umsókna um rannsóknastöðustyrki)
Yfirlýsing frá gestgjafastofnun um að umsækjandi muni hafa starfsaðstöðu þar verði styrkur veittur.

Viðauki E. Doktorsskríteini (vegna umsókna um rannsóknastöðustyrki).

Viðauki F. Staðfesting á inntöku doktorsnema
(vegna umsókna um doktorsnemastyrki)
Staðfesting frá Nemendaskrá eða sambærilegri skrifstofu um að umsækjandi hafi verið samþykktur inn í doktorsnám.

Viðauki G. Verðtilboð

Sé sótt um styrk fyrir tækjakaupum skal staðfesta sóttu upphæð með verðtilboði frá framleiðanda.

Tafla 3. Fagráð Rannsóknasjóðs fyrir styrkarið 2017.

Fagráð	Fagsvið
Raunvísindi og stærðfræði	Physical sciences Chemical sciences Nano-technology Earth and related environmental sciences Mathematics
Verkfræði og tæknivísindi	Industrial Biotechnology Environmental engineering Computer and information sciences Environmental biotechnology Civil engineering Materials engineering Mechanical engineering Medical engineering Electrical engineering, electronic engineering, information engineering Chemical engineering Other engineering and technologies
Náttúruvísindi og umhverfisvísindi	Biological sciences (plant sciences, botany, zoology, ornithology, entomology, behavioural sciences biology, marine biology, freshwater biology, limnology, ecology, biodiversity conservation, evolutionary biology) Agriculture, forestry, and fisheries Agriculture and biotechnology Other agricultural sciences Animal and dairy science Other natural sciences Veterinary sciences
Lífvísindi	Basic medicine Biological sciences (cell biology, microbiology, virology, biochemistry, molecular biology, biochemical research methods, mycology, biophysics, genetic and heredity)
Klínískar rannsóknir og lýðheilsa	Clinical medicine Public health Health sciences Other medical sciences Health biotechnology
Félagsvísindi og menntavísindi	Economics and business Educational sciences Law Other social sciences Political Science Social and economic geography Psychology Media and communications Sociology
Hugvísindi og listir	History and archaeology Languages and literature Art (arts, history of arts, performing arts, music) Other humanities Philosophy, ethics and religion

3.5 FAGRÁÐ RANNSÓKNASJÓÐS STYRKÁRIÐ 2017

Sjö fagráð munu fjalla um umsóknir styrkarsins 2017 (sjá töflu 3). Sjö virkir vísindamenn skipa hvert fagráð og eru þeir valdir vegna sérfræðipækkingar á viðkomandi sviði. Umsækjendur tilgreina í umsókn hvaða fagráð þeir kjósa að fari yfir umsóknina. Frekari upplýsingar um fagráð má finna í kafla 4 *Matsferli nýrra umsókna*.

Spurningum varðandi einstök fagráð og fagsvið skal beint til starfsfólks Rannís. Umsækjendur mega ekki undir neinum kringumstæðum hafa samband við fagráðsmenn meðan á matsferli stendur.

4 MATSFERLI NÝRRÁ UMSÓKNA

4.1 SKIPUN FAGRÁÐA

Vísindanefnd Vísinda- og tækniráðs skipar fagráð Rannsóknasjóðs. Hvert fagráð er skipað allt að sjö einstaklingum með dósentsháfi og víðtæka reynslu af rannsóknum. Að minnsta kosti tveir fagráðsmenn í hverju fagráði skulu vera starfandi utan Íslands. Við skipun fagráða er gætt að faglegri breidd og að því að kynjahlutfall sé sem jafnast.

Vísindanefnd skipar formann fagráðs úr röðum fagráðsmanna. Formaður ber ábyrgð á, með hjálp umsjónarmanns fagráðs, að samræma vinnu fagráðsins og að fagráðið vinni samkvæmt stefnu og hlutverki Rannsóknasjóðs og almennum siðareglum. Eftir að fagráðin hafa verið skipuð eru nöfn fagráðsmanna birt á heimasíðu Rannís.

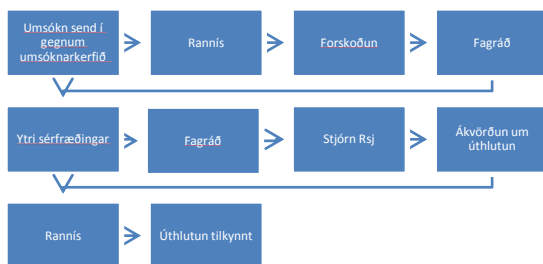
4.2 FJÖLFAGLEGAR UMSÓKNIR

Fjölfagleg verkefni samþætta viðfangsefni, kenningar og/eða rannsóknaraðferðir frá fleirum en einu fræðasviði. Þegar sótt er um styrk fyrir fjölfaglegt verkefni velur umsækjandi það fagráð sem hann telur að best henti til að fjalla um umsóknina, en merkir einnig við önnur viðeigandi fræðasvið sem höfð verða til hliðsjónar við val á ytri matsmönnum. Forsenda þess að verkefni sé metið sem fjölfaglegt er að umsækjendur komi frá öllum þeim fræðasviðum sem tiltekin eru í umsókn.

4.3 MEÐHÖNDLUN UMSÓKNA

Eftir að umsókn hefur verið send inn í gegnum rafrænt umsóknarkerfi Rannís er hún meðhöndluð á eftirfarandi hátt (mynd 2):

Mynd 2. Meðhöndlun umsókna frá því umsókn berst Rannís og þar til tilkynnt er um úthlutun úr Rannsóknasjóði.

4.3.1 FORSKOÐUN

Umsóknirnar eru forskoðaðar af umsjónarmönnum fagráða. Ófullgerðum umsóknum og umsóknum þar sem ekki hefur verið farið eftir reglum sjóðsins er vísað frá án frekara mats og er umsækjanda tilkynnt um slíkt.

4.3.2 FAGLEGT MAT Á UMSÓKNUM

Allar umsóknir eru metnar af viðeigandi fagráði sem leitar álits hjá tveimur til þremur ytri matsmönnum fyrir hverja umsókn. Fagráðið afgreiðir hverja umsókn með rökstuddri, skriflegri greinargerð og forgangsraðar umsóknum á grunni hins faglega mats (sjá kafla 5 í handbók).

4.3.3 ÁKVÖRÐUN UM STYRKVEITINGU

Eftir að fagráðið hefur lokið störfum sínum fundar formaður fagráðsins með stjórn Rannsóknasjóðs þar sem hann gerir grein fyrir fagráðsvinnunni og hvort álitamál hafi komið upp við mat umsókna.

Formaður gerir sérstaklega grein fyrir umsóknum sem flokkaðar voru í A flokk. Stjórnin tekur ákvarðanir um fjárveitingar úr Rannsóknasjóði að fengnum umsögnum fagráða. Stjórnin leitar ráðgjafar umfram það sem fagráð sjóðanna geta veitt ef þurfa þykir. Til viðbótar hinu faglega mati, sem fagráð skila, skal stjórn Rannsóknasjóðs miða umfjöllun sína við almennar áherslur Vísinda- og tækniráðs, úthlutunarstefnu sjóðsins sem samþykkt er af vísindanefnd og fjárframlögum í sjóðinn. Þegar úthlutun liggur fyrir fá umsækjendur í hendur lokamat fagráðs ásamt mötum ytri matsmanna.

Ákvörðun stjórnar um veitingu styrkja úr Rannsóknasjóði eru endanlegar. Samkvæmt 4. grein laga nr. 3 frá 2003 sæta ákvarðanir stjórnar Rannsóknasjóðs um styrkveitingu eða höfnun ekki stjórnarslúðum.

4.3.4 STYRKVEITINGAR

Styrkveitingar eru birtar á heimasíðu Rannís og þar er einnig hægt að leita í gagnagrunni sjóðsins að fyrri [úthlutunum](#).

4.4 DREIFING ÁRLEGRAR GREIÐSLNA STYRKTRA VERKEFNA

- Fyrsta greiðsla (40%) greiðist við undirritun samnings.
- Önnur greiðsla (40%) greiðist 1. júní.
- Þriðja greiðslan (20%) er greidd þegar ársskýrsla/lokaskýrsla hefur verið samþykkt.

4.4.1 FRAMVINDUSKÝRSLUR

Verkefnisstjóri er ábyrgur fyrir skilum á ársskýrslu fyrir 10. janúar eftir að styrkari lýkur og lokaskýrslu innan árs frá því að lokastyrkari lýkur. Skýrslurnar eru yfirfarnar af starfsfólki Rannís sem gerir tillögur við stjórn Rannsóknasjóðs um hvernig áframhaldandi stuðningi við verkefnið skuli háttað. Starfsfólk sjóðsins getur farið fram á frekari upplýsingar og skýringar frá styrkþega og ráðfært sig við viðkomandi fagráð ef þörf krefur. Lokagreiðslan, 20%, er greidd við samþykkt skýrslunnar. Sé skýrsla ekki samþykkt getur stjórn sjóðsins rift samningi við styrkþega og farið fram á endurgreiðslu styrkfjár. Sniðmát fyrir ársskýrslur og lokaskýrslur má finna á [heimasíðu Rannís](#).

Ársskýrslur

Í ársskýrslu skal gera grein fyrir áföllnum kostnaði og fjármögnun viðkomandi styrkárs og áætluðum kostnaði og fjármögnun komandi styrkárs. Allar meiriháttar breytingar á verkefninu (þ.m.t. foreldraorlof eða veikindaleyfi þátttakenda) skulu útskýrðar og breytingar á rannsóknáætlun rökstuddar. Samþykktar stjórnar er krafist fyrir flutningi á meira en 20% heildarupphæðar styrks milli mismunandi kostnaðarliða.

Lokaskýrslur

Við verkefnislok skal skila lokaskýrslu þar sem greint er frá framvindu verkefnisins, lokaniðurstöðum og ályktunum. Nákvæmt kostnaðaryfirlit (hreyfingalisti) skal fylgja skýrslu og gerð grein fyrir frávikum frá upphaflegri áætlun.

5 LEIÐBEININGAR TIL FAGRÁÐSMANNA

Hlutverk fagraða Rannsóknasjóðs er að meta umsóknir sem berast sjóðnum út frá vísindalegu gildi verkefna, færni og aðstöðu umsækjenda til að framkvæma verkið og líkum á að verkefnið skili mælanlegum árangri og ávinningi. Fagráð afgreiða hverja umsókn með skriflegri greinargerð og forgangsraða umsóknum á grunni hins faglega mats.

5.1 MATSFERLIÐ

Fagráðsmenn fá senda lista yfir nöfn umsókna og umsækjenda ásamt úrdrætti og láta vita hvaða umsóknir þeir eru tilbúnir að lesa og hvaða umsóknir þeir telja sig vanhæfa til að fjalla um. Að því loknu er umsóknum sem berast fagraði skipt niður á fagráðsmenn. Þeir lesarar innan fagraðsins eru skráðir á hverja umsókn en allir fagráðsmenn eru hvattir til að kynna sér allar umsóknir fagraðsins. Fyrsti lesari ber ábyrgð á að finna ytri matsmenn til að meta umsóknina; tvo sérfræðinga fyrir umsóknir um verkefnisstyrki og rannsóknastöðustyrki en þrjá fyrir umsóknir um öndvegisstyrki. Ytri matsmenn skulu vera starfandi utan Íslands. Við val á ytri matsmönnum er stuðst við sérfræðipækkingu viðkomandi vísindamanns og birtingalista. Það er á ábyrgð fyrsta lesara umsóknar að ganga úr skugga um að ekki sé um vanhæfi að ræða milli umsækjenda og ytri matsmanns. Ytri matsmaður þarf síðan að staðfesta að ekki sé um vanhæfi að ræða. Umsækjendur hafa möguleika á að tilgreina í

umsóknareyðublaði hvaða sérfræðingar megi ekki koma að mati umsóknar og ástæður þess. Ekki verður haft samband við þá sérfræðinga.

Þegar ytri matsmaður hefur samþykkt að meta umsókn tilkynnir fagráðsmaður það til Rannís og vefgátt með öllum nauðsynlegum upplýsingum varðandi matsferlið er opnuð fyrir sérfræðinginn. Hlutverk ytri matsmanns er að meta faglega alla þætti umsóknarinnar. Taka skal fram að samkvæmt upplýsingalögum (nr. 140/2012) er ekki heimilt að halda nöfnum ytri matsmanna leyndum en Rannís veitir eingöngu upplýsingar um þá ef umsækjandi óskar sérstaklega eftir. Þegar allar umsóknir hafa verið metnar af ytri matsmönnum og lesarar viðkomandi fagraðs útbúið umsagnir um þær, hittist fagráðið á fundi í húsakynnum Rannís. Á fagraðsfundum eru umsóknir, umsagnir ytri matsmanna og umsögn fagraðs ræddar og umsóknum raðað eftir gæðum. Eftir fundinn leggur fyrsti lesari lokahönd á umsögn fagraðsins og formaður fagraðsins skilar umsögnunum til Rannís. Umsækjendur fá sendar umsagnir ytri matsmanna og umsögn fagraðs þegar stjórn Rannsóknasjóðs hefur ákveðið úthlutun ársins.

5.2 RAFRÆNT MATSKERFI

Fagráðsmenn fá aðgang að rafrænu matskerfi Rannsóknasjóðs. Þar er að finna allar umsóknir sem bárust fagraðinu, viðeigandi fylgigögn og matsblað fagraðs. Fagráðsmenn fá ekki aðgang að umsóknum sem þeir eru vanhæfir til að meta.

Matsblað fagraðs skiptist í þrjá hluta:

FYRSTI HLUTI – Yfirlit yfir umsókn

Hér er að finna sjálfa umsóknina, verkefnislýsingu, önnur fylgigögn og umsagnir ytri matsmanna.

ANNAR HLUTI – Mat fagraðs

Hér er að finna þrjú textabox fyrir mat fagraðs og töflu með styrkleikaflokkum. Fyrsti lesari hvernar umsóknar og formaður fagraðs hafa skrifaðgang meðan aðrir fagráðsmenn hafa lesaðgang. Einkunn er gefin í samræmi við heildarmat fagraðsins á umsókninni (sjá töflu 4).

Tafla 4. Styrkleikaflokkar fagræða.

Flokkur	Umsögn
A1	Exceptionally strong with essentially no weaknesses
A2	Extremely strong with negligible weaknesses
A3	Very strong with only some minor weaknesses
A4	Strong but with numerous minor weaknesses. Only for further consideration if funds are available
B	Moderate Impact – Some strengths but with at least one moderate weakness. Not recommended for funding
C	Low Impact – Not recommended for further consideration. A few strengths and at least one major weakness

ÞRIÐJI HLUTI – Staðfesting

Hér birtist samantekt fagræðsins í samræmi við það sem fyllt hefur verið í eyðublaðið. Eftir fagræðsfundi, þegar fagræðsmenn hafa yfirfarið textann og haft tækifæri til að koma með breytingatillögur, staðfestir formaður fagræðs samantektina.

5.3 FAGRÆÐSFUNDIR

Fyrir fagræðsfundi

Með mat ytri matsmanna til hliðsjónar útbýr fyrsti lesari samantekt um styrkleika/ veikleika umsókna sem hann er ábyrgur fyrir.

Á fagræðsfundum

Á fagræðsfundum kynnir fyrsti lesari umsóknina, bakgrunn ytri matsmanna, mat þeirra og eigin umsögn. Umsögnin skal vera uppbyggileg og þannig úr garði gerð að umsækjandi hafi sem mest gagn af. Að þessu loknu koma annar og þriðji lesari með sínar athugasemdir og fagræðið ræðir matið. Fagræðsmenn sem lýst hafa sig vanhæfa til að fjalla um umsókn yfirgefa fundarherbergið þegar viðkomandi umsókn er rædd og er það skjalfest í fundargerð umsýsnarmanns fagræðs.

Þegar fagræðið hefur rætt allar umsóknirnar er þeim forgangsraðað á grundvelli styrkleikaflokka sem fagræðið raðar þeim í. Útbúinn er listi yfir hverja styrktegund fyrir sig og þar er umsóknum skipt í þrjá flokka: A (A1-A4), B og C. Undirflokkur A1 er ætlaður afburðaumsóknum. Til viðmiðunar má búast við að í mesta lagi fari um 5% í undirflokk A1 og um 10% í undirflokk A2. Á fagræðsfundinum er lögð lokahönd á umsagnir fagræðs.

Eftir fagræðsfundi

Formaður fagræðs staðfestir lokamat fagræðs í rafrænu matskerfi Rannís.

Umsagnir ytri matsmanna sem berast eftir fagræðsfundi en fyrir stjórnarfund eru ræddar af fagræðsmönnum í gegnum tölvupóst. Einkunn umsóknar er staðfest eða breytt í samræmi við þá umræðu.

6 LEIÐBEININGAR TIL YTRI MATSMANNA

6.1 ALMENNAR UPPLÝSINGAR

Umsóknir um verkefnisstyrk, doktorsnemastyrk og rannsóknastöðustyrk eru að öllu jöfnu metnar af tveimur ytri matsmönnum. Umsóknir um öndvegisstyrk eru metnar af þremur ytri matsmönnum. Hvert fagræð fyrir sig ræðir allar umsóknir sem berast fagræðinu og forgangsraðar byggt á ytra mati og umræðum fagræðs. Forgangsreðunarlistinn er lagður fyrir stjórn Rannsóknasjóðs sem tekur ákvörðun um styrkveitingu.

Allir matsmenn sem taka þátt í mati á umsóknum í Rannsóknasjóð skulu lesa kafla 1 Almennar upplýsingar varðandi Rannsóknasjóð og kafla 4 Matsferli nýrra umsókna í handbókinni.

Ekki er greitt fyrir vinnu ytri matsmanna.

6.1.1 NAFNLEYNÐ MATSMANNA

Samkvæmt lögum er Rannís ekki heimilt að neita umsækjendum um nöfn matsmanna en þær upplýsingar eru einungis veittar ef sérstaklega er óskað eftir þeim.

6.1.2 VANHÆFI

Ytri matsmenn eru ábyrgir fyrir því að koma auga á kringumstæður sem skapa þeim vanhæfi við að fjalla um umsóknir í Rannsóknasjóð

6.2 YTRI MATSMENN – LEIÐBEININGAR

Matsblaði ytri matsmanna er skipt í fjóra hluta:

Fyrsti hluti – Umsókn

Hér er að finna sjálfa umsóknina, verkefnislýsingu og önnur fylgigögn nauðsynleg fyrir matið.

Annar hluti – Matsþættir

Hér er að finna þættina sem meta á. Mikilvægt er að gagnrýni sé skýr og mat uppbyggilegt. Hafa ber eftirfarandi í huga við mat á umsóknum:

Nýnæmi og áhrif verkefnisins

- Nýnæmi markmiðs, rannsóknasurningar/tilgátu og nálgunar.
- Möguleg áhrif verkefnis á fræðasviðið og samfélagið.
- Afurðir (svo sem vísindagreinar, bækur eða einkaleyfi). Kynning niðurstaðna fyrir almenningi og hagsmunaaðilum.

Vísindaleg gæði og raunhæfi

- Vísindaleg gæði verkefnis.
- Er verkefnið ítarlegt t.d. í skilgreiningu á rannsóknasurningu og hvernig eigi að svara henni? Eru markmið skýr?
- Raunhæfi og mikilvægi verkefnis. Framkvæmd verkefnis, skipting í verkþætti, vörður og afurðir.

Verkefnisstjóri (leiðbeinandi í tilfalli doktorsnemastyrkumsókna), aðrir þátttakendur og rekstraraðilar

- Þekking, reynsla og hæfni verkefnisstjóra og annarra þátttakenda á fræðasviði verkefnisins.
- Reynsla af innlendu og erlendu samstarfi.
- Rannsóknarumhverfi, innviðir og aðföng.
- Skipurit verkefnisstjórnar og samhæfing verkefnis.
- Þáttur framhaldsnema (á ekki við um doktorsnemastyrki).

Áhrif á starfspróun (á við um rannsóknastöðustyrki)

- Hvernig miðar verkefnið að starfspróun umsækjanda?
- Framtíðasamstarf við gestgjafastofnun.

Þriðji hluti – Samantekt

Samantekt styrkleika og veikleika.

Fjórdi hluti – Staðfesting

Hér fara ytri matsmenn yfir matstexta og staðfesta. Umsögnin vistast þar með í gagnagrunn Rannís og er aðgengileg fagraði.

VIÐAUKI 1

Úthlutunarstefna Rannsóknasjóðs

Samþykkt í vísindanefnd Vísinda- og tækniráðs í maí 2016 til birtingar í heild sinni með úthlutunarreglum sjóðsins.

Með breytingum á lögum nr. 3/2003 um opinberan stuðning við vísindarannsóknir voru Rannsóknasjóður og Rannsóknarnámssjóður sameinaðir undir heitinu Rannsóknasjóður. Í 2. gr. laganna segir: „Hlutverk Rannsóknasjóðs er að styrkja vísindarannsóknir og rannsóknartengt framhaldsnám á Íslandi. Í þeim tilgangi styrkir sjóðurinn nemendur í rannsóknartengdu framhaldsnámi og skilgreind rannsóknarverkefni einstaklinga, rannsóknarhópa, háskóla, rannsóknastofnana og fyrirtækja. Rannsóknasjóður veitir styrki samkvæmt almennum áherslum Vísinda- og tækniráðs og á grundvelli faglegs mats á gæðum rannsóknarverkefna, færni þeirra einstaklinga sem stunda rannsóknirnar og aðstöðu þeirra til að sinna verkefninu. Ákvörðun um styrkveitingu skal bundin hinu faglega mati.“

Hlutverk vísindanefndar varðandi úthlutunarstefnu Rannsóknasjóðs kemur fram í 6. gr. laga nr. 3/2003 með áorðnum breytingum um opinberan stuðning við vísindarannsóknir. Þar segir: „Vísindanefnd Vísinda- og tækniráðs markar úthlutunarstefnu Rannsóknasjóðs og Innviðasjóðs samkvæmt áherslum Vísinda- og tækniráðs. Stjórn sjóðanna gefur út reglur um umsóknir, málsmeðferð þeirra og úthlutun eigi síðar en sex vikum fyrir lok umsóknarfrests viðkomandi sjóðs og skulu þær kynntar ráðherra. Í reglunum skulu koma fram skilyrði umsókna og áherslur Vísinda- og tækniráðs.“

Vísinda- og tækniráð varð til með lögum nr. 3/2003 um opinberan stuðning við vísindarannsóknir. Ráðið er skipað til þriggja ára í senn og markar stefnu stjórnvalda fyrir skipunartímabilið. Ráðið vinnur samkvæmt áætlun fyrir tímabilið 2014-2016. Vísindanefnd vill þó árétta þá áherslu fyrra ráðs að opinber framlög til vísinda og nýsköpunar taki mið af gæðum og árangri og að gagnsæi og faglegt mat gildi við úthlutanir úr samkeppnissjóðum.

Rannsóknasjóður veitir styrki samkvæmt ákvæðum laga nr. 3/2003 með áorðnum breytingum og stefnu Vísinda- og tækniráðs. Vísindanefnd leggur áherslu á að við mat á umsóknum vegi eftirfarandi atriði þungt:

- Rannsóknarverkefni skuli styrkt eftir gæðum sem metin eru eftir vísindalegu gildi, færni og aðstöðu umsækjenda og líkum á að verkefnið skili mælanlegum árangri og ávinningi.
- Verkefni sem uppfylla gæðaviðmið og unnin eru í virku samstarfi fyrirtækja, háskóla, fræðasviða og stofnana, njóti að öðru jöfnu, forgangs að styrkjum úr samkeppnissjóðum.
- Sérstaklega verði hugað að
 - Nýliðun í hópi vísindamanna og að sjóðurinn leggi sérstaka áherslu á stuðning við ungt vísindafólk.
 - Kynjahlutfalli í hópi vísindamanna og að sjóðurinn leggi sérstaka áherslu á að jafna stöðu kynjanna.
- Sjóðnum er heimilt að taki tillit til aðstæðna umsækjenda, hvort sem þeir starfa sjálfstætt eða innan háskóla, stofnana eða fyrirtækja. Hér er meðal annars vísað til þess að aðgangur umsækjenda að nemendum í rannsóknartengdu námi getur verið mismunandi.

Niðurstöður rannsókna sem kostaðar eru með styrkjum úr Rannsóknasjóði skulu birtar í opnum aðgangi og vera öllum tiltækar nema um annað sé samið.